

**TRNAVSKÁ UNIVERZITA V TRNAVE
PRÁVNICKÁ FAKULTA**

Katedra občianskeho a obchodného práva

Spoločnosť pre súkromné právo

Trnavské právnické debaty

Rozsudok pre zmeškanie

Diskusný seminár

Dátum a čas:	21. 3. 2025, 9:00
Miesto:	Budova Právnickej fakulty, Kollárova 10, Trnava, miestnosť č. 7
Prihlasovací link:	https://forms.gle/uVyo7GCKmFWwsZD39
Kontaktný email:	katarina.geskova@truni.sk; jozef.zamozik@truni.sk

CIEĽ SEMINÁRA

Seminár bude zameraný na tieto čiastkové témy:

1. Je následok zmeškania – zamietnutie žaloby alebo vyhovie žalobe – v súlade s právom na spravodlivý proces?
2. Podľa čoho posudzovať, či vydať rozsudok pre zmeškanie podľa § 273 CSP, keďže ten je fakultatívny?
3. Účasť na pojednávaní – právo alebo povinnosť? Ako posudzovať zmeškanie sporových strán, ak bola strana predtým v konaní aktívna? Kontumačný rozsudok v odvolacom konaní.
4. Odvolanie proti rozsudku pre zmeškanie podľa § 356 CSP verus návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie podľa § 277 a 281 CSP. Má tento dualizmus význam? Čo je ospravedliteľný dôvod – kazuistika.

Cieľom seminára bude snaha o zodpovedanie otázok uvedených vyššie vo forme panelovej diskusie a diskutovať aj o ďalších otázkach, ktoré k téme položí publikum.

Priebeh a závery diskusie budú zhrnuté v príspevku zverejnenom v časopise Súkromné právo.

DISKUSNÝ PANEL

Účasť v panelovej diskusii prisľúbili:

JUDr. Robert Šorl, PhD. (Ústavný súd Slovenskej republiky)

JUDr. Zuzana Husová (Mestský súd Bratislava IV)

JUDr. Katarína Gešková, PhD. (Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave)

Panelovú diskusiu bude moderovať **JUDr. Jozef Zamožík, PhD.** a na diskusiu sa tešia členovia organizujúcej Katedry občianskeho a obchodného práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave a Spoločnosti pre súkromné právo.

POPIS PROBLEMATIKY

Ad 1.)

Rozsudok pre zmeškanie (kontumačný rozsudok) patrí medzi rozsudky vydané tzv. osobitným procesným postupom podľa tretej časti CSP. Rozsudkom pre zmeškanie možno rozhodnúť výlučne o žalobách podľa § 137 písm. a) CSP, čiže o žalobách o splnenie povinnosti. Je neprípustné rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie v neprospech slabšej strany. Rozsudok pre zmeškanie je nástrojom na zefektívnenie a zrýchlenie konania, a súčasne sankciou za procesnú pasivitu sporovej strany. Súčasná právna úprava umožňuje rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie žalovaného aj žalobcu.

Z pohľadu súdu je výhodou kontumačných rozsudkov to, že takéto rozhodnutie obsahuje len stručnú identifikáciu nároku a právny dôvod jeho vydania. Súd posudzuje len splnenie podmienok na vydanie kontumačného rozsudku, nie samotný nárok.

Zákon jednoznačne ustanovuje, že súd rozsudkom pre zmeškanie rozhoduje v neprospech pasívnej strany, t.j. buď žalobe vyhovie alebo žalobu zamietne.

Tento následok je v porovnaní s prechádzajúcim právnou úpravou v OSP¹, s českou právnou úpravou v OSŘ², ale aj s navrhovanou právnou úpravou podľa Vecného zámeru ČŘS³, pomerne prísna, pretože neumožňuje súdu zohľadniť skutkový stav minimálne tak ako vyplýva z obsahu spisu.

Predmetom diskusie bude povinnosť súdu žalobe vyhovieť alebo ju zamietnuť, hoci súdu bude z obsahu spisu zrejmé, že žalobcovi tvrdené právo nepatrí.

Budeme sa snažiť zodpovedať na otázku, aká by bola vhodná formulácia právneho následku zmeškania procesného úkonu, aby došlo k vyváženiu spravodlivého rozhodnutia a sankcionovania procesnej pasivity strany sporu.

Ad 2.)

Podľa § 273 CSP je vydanie rozsudku pre zmeškanie žalobcu v písomnej fáze konania fakultatívne (použitím spojenia „súd môže“).

Akými kritériami by sa mal súd riadiť? Predmetom diskusie bude snaha formulovať určité kritériá, najmä s ohľadom na zachovanie rovnosti strán.

V tomto bloku sa budeme venovať aj otázke, prečo je vydanie tohto druhu kontumačného rozsudku fakultatívne? Má fakultatívnosť opodstatnenie alebo ide skôr o určitú legislatívnu nepresnosť?

Ad 3.)

Podľa § 274 CSP⁴ a § 277 ods. 1 CSP⁵ je súd povinný vydať rozsudok pre zmeškanie, ak to

¹ Podľa § 153b ods. 3 OSP: *Skutkovým základom rozsudku podľa odseku 1 je žalobcom tvrdený skutkový stav, ak ho súd považuje za nesporný.*

² Podľa § 153b ods. 1 OSŘ: *Zmešká-li žalovaný, kterému byly řádně doručeny do jeho vlastních rukou (§ 49) žaloba a předvolání k jednání nejméně deset dnů přede dnem, kdy se jednání má konat, a který byl o následcích nedostavení se poučen, bez důvodné a včasné omluvy první jednání, které se ve věci konalo, a navrhne-li to žalobce, který se dostavil k jednání, pokládají se tvrzení žalobce obsažená v žalobě o skutkových okolnostech, týkající se sporu, za nesporná a na tomto základě může soud rozhodnout o žalobě rozsudkem pro zmeškání.*

³ Bod 322 návrhu: *Nevyjádří-li se žalovaný včas k žalobě, rozhodne soud na návrh žalobce rozsudkem pro zmeškání. Skutkové přednesy žalobce, týkající se věci, se v takovém případě považují za pravdivé, ledaže jsou v rozporu s obsahem spisu; na tomto základě soud o žalobě rozhodne.*

⁴ *Na pojednávání rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalobcu rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobe vyhovie, ak a) sa žalovaný nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň*

strana navrhne a sú splnené podmienky pre jeho vydanie. Uvedené vyplýva z formulácie „súd rozhodne“. Len pre porovnanie, česká právna úprava používa v § 153b ods. 1 OSŘ spojenie „môže súd rozhodnúť“.⁶

Otázkou ostáva, či a ako môže súd zohľadniť rôzne okolnosti prejednávanej veci.

Z judikatúry ústavného súdu (sp. zn. III. US 341/2024, bod. 9, sp. zn. III. US 354/2021, bod 13, I. ÚS 233/2019) vyplýva, že formálne naplnenie podmienok na vydanie rozsudku pre zmeškanie nepostačuje. Súdby by mali skúmať aj *materiálnu podmienku*, ktorou je *neprítomnosť procesnej aktivity jednej z procesných strán*. Súdby by preto mali zohľadniť aj prípadnú predchádzajúcu procesnú aktivitu a vydať kontumačný rozsudok len v prípade, ak je nezáujem strany zrejmy.

Podobný trend presadzuje aj najvyšší súd (uznesenie NS SR z 20. decembra 2022 sp. zn. 2Obdo/54/2022, publikované ako R 2/2023: *Súd pri rozhodovaní rozsudkom pre zmeškanie žalovaného podľa § 273 CSP, okrem splnenia formálnych predpokladov uvedených v § 273 CSP zväží aj to, či tvrdenia žalobcu sú dostatočne presvedčivé, prípadne, či nie sú rozporné.*)

Uvedené úvahy ústavného súdu a najvyššieho súdu sa nám javia ako správne. Otázkou je, o aký dôvod oprieť túto materiálnu podmienku? Je formulácia uvedená v R 2/2023 výstižná?

V tomto bloku sa budeme tiež venovať otázke, či účasť na pojednávaní je právo alebo povinnosť (pozri napr. KS BA sp. zn. 3Co/39/2018). Mohol by súd vydať kontumačný rozsudok v prípade, ak sa strana nezúčastní pojednávania a neúčasť ospravedlní jednoducho len tým, že nechce využiť svoje právo byť prítomná na pojednávaní?

Zároveň sa v tomto bloku dotkneme osobitnej poučovacej povinnosti súdu o možnosti rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie. K uvedenej otázke sa vyjadril ústavný súd (sp. zn. III. US 339/20021 (body 10 – 16). Ústavný súd vychádza z toho, že kontumačný rozsudok predstavuje odklon od klasického konania. Preto strana musí byť podľa § 274 písm. a) a § 278 písm. a) CSP poučená o možnosti rozhodnutia rozsudkom pre zmeškanie, a to v predvolaní na pojednávanie, nie vo všeobecnom poučení. Výnimočnosť následku (kontumácia v podobe prehry sporu ako najprísnejší procesný následok) predurčuje výnimočnosť obsahu a formy poučenia. I keď by sa mohlo zdať, že takýto výklad, bazírujúci na forme poučenia, smeruje k formalistickému výkladu procesnej normy, nie je tomu tak, pretože smeruje k materiálnemu vedeniu sporu, pretože trvá na tom, aby si strana následok (vydanie kontumačného rozsudku) spojila práve s nedostavením sa na pojednávanie.

Musí súd takéto poučenie doručovať strane aj v prípade, ak je zastúpená advokátom? Je podmienka riadneho poučenia splnená, ak súd strany a právnych zástupcov predvolá na nasledujúce pojednávanie priamo na prebiehajúcom pojednávaní a tieto to zoberú na vedomie (pozri rozhodnutie NS SR sp. zn. 5 Obdo/32/2023, kde najvyšší súd konštatoval, že podmienka poučenia o možnosti rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie splnená nebola).

riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalovaný poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a b) žalovaný neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

⁵ *Na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalovaného rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu zamietne, ak a) sa žalobca nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalobca poučený o následku nedostavenia sa vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a b) žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.*

⁶ *Zmešká-li žalovaný, kterému byly řádně doručeny do jeho vlastních rukou (§ 49) žaloba a předvolání k jednání nejméně deset dnů přede dnem, kdy se jednání má konat, a který byl o následcích nedostavení se poučen, bez důvodné a včasné omluvy první jednání, které se ve věci konalo, a navrhne-li to žalobce, který se dostavil k jednání, pokládají se tvrzení žalobce obsažená v žalobě o skutkových okolnostech, týkající se sporu, za nesporná a na tomto základě může soud rozhodnout o žalobě rozsudkem pro zmeškání.*

Zaujímavou otázkou je, či kontumačný rozsudok vôbec prichádza do úvahy v odvolacom konaní. V tejto veci sa už vyjadril najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo/237/2021 z 23.08.2023, R 81/2023 nasledovne: *Nevydanie kontumačného rozsudku v odvolacom konaní nemožno považovať za nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, keďže rozsudok pre zmeškanie žalovaného podľa § 273 až § 277 CSP a rozsudok pre zmeškanie žalobcu podľa § 278 až § 281 CSP nemožno s poukazom na ustanovenie § 378 CSP považovať za inštitúty aplikovateľné na konanie na odvolacom súde.*

Ad 4.)

V poslednom bloku sa budeme venovať otázke, aký je rozdiel medzi odvolaním proti rozsudku pre zmeškanie podľa § 356 CSP a návrhom na zrušenie rozsudku pre zmeškanie podľa § 277 a 281 CSP. Má tento dualizmus význam? Ako postupovať, ak sú podané obidva opravné prostriedky?

Predmetom bude takisto debata o tom, čo je a čo nie je ospravedlniteľný dôvod, a to aj v kontexte súdnej judikatúry, pozri napr. US SR sp. zn. IV. US 504/2021 (zdravotné ťažkosti potvrdené lekársym potvrdením, avšak strana sporu sa neospravedlnila, hoci na to mala časový priestor – všeobecné súdy, ani ústavný súd, tento dôvod nepovažovali za ospravedlniteľný), sp. zn. III. US 121/2021 (hospitalizácia strany sporu, strana sporu sa neospravedlnila, hoci na to mala časový priestor – všeobecné súdy tento dôvod nepovažovali za ospravedlniteľný, ústavný súd v tomto postupe videl porušenie práva na spravodlivý proces), sp. zn. I. US 615/2022 (náhle zubné ošetrovanie advokáta strany, advokát neúčast' neospravedlnil, hoci podľa súdov na to mal priestor – všeobecné súdy, ani ústavný súd, tento dôvod nepovažovali za ospravedlniteľný), II. US 536/2021 (strana si nesprávne poznačila termín pojednávania – všeobecné súdy, ani ústavný súd, tento dôvod nepovažovali za ospravedlniteľný, avšak vyzdvihli úprimnosť strany sporu), NS SR sp. zn. 5Obdo/6/2024 (zmätočné predvolanie, advokát sa dostavil na pojednávanie podľa nesprávneho predvolania, a teda na pojednávaní nebol prítomný – najvyšší súd tento dôvod považoval za ospravedlniteľný a zrušil rozhodnutie krajského súdu), sp. zn. 4 Obdo/34/2020 (ospravedlniteľný dôvod sa týkal len jedného z dvoch konateľov – najvyšší súd tento dôvod nepovažoval za ospravedlniteľný práve z dôvodu možnosti konania druhého konateľa), KS BA sp. zn. 3Co/39/2018 (strana sa ospravedlnila s tým, že žiada o rozhodnutie v jej neprítomnosti – súd rozhodol kontumačne v jej neprospech a krajský súd odvolanie strany odmietol).

VÝBER RELEVANTNEJ LITERATÚRY

1. Husová, Z. Rozsudok pre zmeškanie z pohľadu súdnej praxe, *Justičná revue* 5/2020
2. Sedlačko, F. Sprísnené podmienky na vydanie kontumačného rozsudku, *BSA* 1-2/2022
3. Sedlačko, F. Je kontumačný rozsudok fakultatívny? *BSA* 7-8/2022
4. Landl, M., Orviský, A. Niekoľko úvah o právnej úprave rozsudku pre zmeškanie. *Súkromné právo*, 6/2017,
5. Sisák, L. Kontumačný rozsudok v odvolacom konaní? <https://www.lexforum.sk/778>
6. Bezouška, P. Krátké zamyšlení nad rozsudky pro uznání a pro zmeškání. *Právní rozhledy*, 1/2004,
7. Ficová, S. Rozsudok pre zmeškanie (kontumačný rozsudok) v občianskom súdnom konaní. *Justičná revue*, 3/2000,
8. Schelleová, I., Schelle, K. Kontumační rozsudky. *Právník*, 3/1994,
9. Winterová, A. Rozsudek pro zmeškání, rozsudek pro uznání. *Právní praxe*, 10/1993,
10. Pridal, O. Může nebo musí soud vydat rozsudek pro zmeškání? *Právní rozhledy*, 12/2004